Numĕrul 26. Adaus la Numĕrul 139 al „Dreptăţii“ din 25 Iuniu (7 Iuliu) 1894. Anul I.

FOAIA DE DUMINECĂ
A ḌIARULUI „DREPTATEA“.

Editor: **Dr. Cornel Diaconovich.** Redactor responsabil: **Dr. Valeriu Branisce.**

O mică reprivire.

Procesul Memorandului in Cluşiu şi toate câte s'au urmat de atunci incoace contra Românimei este nu numai pentru poporul român, ci şi pentru ţara intreagă de aşa mare insemnĕtate, in cât nu-l putem se-l dăm uitării aşa uşor cu una cu doauĕ.

De la acel proces incoace s'a pornit contra Românilor o goană cum n'a fost doară nici pe timpul lui Horia. Şi poporul s'a resculat acuma's o sută de ani sub Horia numai pentru că nu mai putea purta sarcinile mari şi sângera sub greutatea suferinţelor şi a apĕsărilor celor mai groazuice.

Ţinuturile locuite de Români ale ţĕrii, fie in Ardeal, fie in Bănat sau in Ungaria propriă, sunt indesuite de gendari pedestri şi călări şi de porunci anumite de ale ministrului de interne.

Avem ştiri că pretotindenea, chiar şi in satul cel mai neinsemnat şi mai indepărtat românesc, anumiţi sluşbaşi au anume se tragă cu urechia intre popor se audă dacă se vorbeşte şi cine, ce, unde şi cum vorbeşte despre acel proces al Memorandului.

Ministrul de interne insuşi intăreşte adevĕrul acestor ştiri şi pare că imbărbătează la aceste prigoniri prin respunsurile sale ce a dat unora cari in persoană s'au plâns la el contra celor mai desfrênate prigoniri.

Nu-i mirare dară dacă acuma mulţi ţin tare la credinţa, că intreg poporul român este pus şi ţinut sub pază poliţiană şi sub ascuţişul baionetelor de gendari, că suntem puşi in aşa numita stare de asediu ca când noi am fi incercat deja o revoluţiune in toată forma.

Această lucrare este greşită şi stricăcioasă. Ea este spre ocara legilor, spre ruşinea ţĕrii şi spre provocarea directă a poporului român. Că-ci purtarea poporului român şi in timpul procesului Memorandului din Cluşiu şi de atunci incoace a fost legiuită şi cu vrednicia.

Pe timpul procesului au fost in Cluşiu preste 20.000 de Români adunaţi din toate ţinuturile ţĕrii şi dacă simbriaşii puterii nu i-ar fi impedecat cu puterea la intrarea in oraş, la staţiunea căii ferate, toate ḑilele ar fi fost atâţa in Cluşiu, ar fi fost şi mai mulţi de faţă.

La aceasta apoi foile şoviniste au scornit că numai trei până la patru mii de Români au fost de faţă şi şi aceia au căpĕtat câte 30 creiţari pe ḑi ca se poată trăi.

Adevĕrul insĕ este că ţĕrenii români cari mâncau sau durmeau prin birturi şi cuartirele Maghiarilor trebuiau se plătească toate intreit.

Puternicii vĕḑênd că mulţimea de Români ascultă intru toate de bărbaţii şi conducătorii lor şi că nu-şi pierd nici răbdarea nici firea, au inceput a-i ghioldi şi a-i provoca. In urmă au trebuit se aducă mulţime de ostăşime pentru ca se ţină in frêu grămada de strade cluşiană, care se purta in chipul cel mai uricios.

După ce procesul s'a sfêrşit şi mulţimea s'a reslăţit din Cluşiu, foile şoviniste se intreceau in a huli şi batjocori Românimea adunată in Cluşiu. Ḑiceau că Românii au fost fricoşi şi laşi, că n'au cutezat nici a tuşi cum se cade şi că ascultau de poruncile şi dispoşiţiunile poliţiei oraşului.

Gazetarii maghiari credeau, că poporul român este publicul, plevea stradelor din Budapesta, care ameninţă cu bâta şi bălăcăreşte cu vorbe scârnave pe oameni cinstiţi, chiar şi capi bisericeşti, pre cum s'a intêmplat cu prilegiul votărilor asupra proiectului de lege despre căsĕtoria civilă. Ei au credut că poporul român este ca şi poporul din ţinutul de la Hodmezöoşorheiu, Sentes, Mako.

Adevĕrul insĕ este, că nimic n'ar fi putut fi mai uşor de cât a da atunci foc Cluşului şi din o sută de colţuri şi a provoca una din cele mai infricoşate catastrofe sângeroase.

Insĕ Românii n'au făcut'o. Ei nici in cuget n'au avut se facă acea de ce s'au temut puternicii din Cluşiu, pentru că ei de acasă au venit cu alte gânduri.

Miile de Români au venit pentru ca se arete lumii, că ei una sunt in cugete şi in simţiri cu aceia cari luptă şi sufer pentru popor şi că ei incă primesc toată respunderea pentru faptele bărbaţilor şi apĕrătorilor sĕi.

A fost o uriaşă demonstraţiune la Cluşiu, insĕ măreaţă şi impunĕtoare. A fost demonstraţiunea poporului r o m â n e s c, care luptă pentru drepturi naţionale, pentru un scop inalt şi sfânt şi nu numai din speculaţiune, numai pentru viţelul de aur sau pentru oalele cu carne.

Şi această uriaşă demonstraţiune a poporului insuşi a stors respectul contrarilor şi a trezit mustrarea sufletului duşmanilor incărcaţi de pĕcate vechi şi mari şi multe.

Ei nu şi-au uitat de cele din trecut, de şi mişcarea Românilor sub Horia a fost numai un scurt răgaz de a putea muta povara de pe un umĕr pe celalalt, eară cea de sub tribunii din 1848 a fost numai incercarea de a scăpa de iobăgiă, şi astăḑi toată lupta este indreptată numai pentru dobândirea libertăţii şi a drepturilor naţionale.

Pre lângă toate dispoşiţiunile legilor dară starea de aḑi in care se află intreg poporul român adevereşte limpede că acest popor român este incă foarte departe de bunătăţile şi foloasele adeveratei egale indreptăţiri in această ţară.

Poporul român şi aḑi are se lupte contra maghiarisării sale şi va lupta totdeuna cu toată bărbăţia pentru limba, existinţa şi pentru desvoltarea sa naţională românească.

Pre lângă toate clevetirile şi scornitu-rile rĕutăcioase, poporul român de şi foarte amărît şi adênc nemulţumit totuş şi astăḑi este incă foarte pacinic şi răbdătoriu.

El este aşa, pentru că ştie şi o simte, că causa sa este dreaptă şi sfântă şi lupta sa indreptăţită.

Lumea mare incă o vede şi o ştie aceasta, şi aceasta ne dă putere indoită.

Insĕ o vorbă ca o sută. In mijlocul ferberii in Cluşiu pe timpul procesului, corespondentul hiperşovinistei foi „Magyar Hírlap“ a raportat in 9 Maiu aceste: „T r e b u e s e m ă r t u r i s e s c s i n c e r, c ă o a s t f e l d e m u l ţ i m e d e ţ ĕ r e n i, m a g h i a r i n'a r f i f o s t i n s t a r e s e d o v e d e a s c ă o p u r t a r e a ş a l i n i ş t i t ă ş i v r e d n i c ă.“

Şi totuş poporul român este nepacinic, resvrĕtitoriu şi de prigonit?

Dacoromânul.

Românii din Torontal.

Representanţa comunală din Uzdin in mai multe rênduri a fost provocată din partea omnipotenţilor se infiinţeze 4, după acea 2, ear mai târḑiu 1 ovodă. Representanţa in totdeuna a decis, că deoare-ce locuitorii din U z d i n se ingrigesc de pruncii lor, nu infiinţează ovodă.

Un amărît sêrb maghiarisat din Uzdin, cu bani imprumutaţi, a inceput a zidi o casă, pe carea, pre cum auḑim, o va oferi statului, ca in acea casă se infiinţeze o ovodă de stat, in carea apoi vr'o jidovoaică se dee creştere pruncilor nostri de 3—6 ani.

Representanţa comunală din Uzdin in şedinţa din 1 Iuniu a. c. la propunerea protopresbiterului Trifon M i c l e a, spriginită din partea representanţilor Ioan L u p u l e s c u şi Procopie Ţ i e r a n, cu unanimitate a decis, că deoare-ce locuitorii din Uzdin se ingrigesc de copii lor, nu numai că nu infiinţează ovoda comunală, ci protestează şi in contra infiinţării ovodei de stat, deoare-ce nefiind prunci pentru ovodă, statul mai bine face, dacă va infiinţa ovode acolo, unde trebue, ear nu in Uzdin, unde nu trebue.

Ar fi bine se decidă astfel şi representanţele comunale din alte comune.

*

Credinciosşii gr. or. români din O m o l i ţ a au subşternut rogarea la delegaţiunea

congresuală pentru despărţirea ierarchică şi sperăm, că delegaţiunea va efeptui despărţirea in cel mai scurt timp posibil. Omoliţenii sunt bravi şi insufleţiţi pentru causă.

Din legile ţĕrii.

Legea despre economia şi poliţia de câmp.

Capul I.

Despre folosinţa economică a proprietăţii de pămênt.

(Continuare.)

§. 8. In causele inşirate in paragrafii 2, 3, 4, 5, 6 şi 7 hotăreşte adunarea generală economică a proprietarilor interesaţi.

Membri acestei adunări generale sunt toţi aceia cari iau parte la economia comună. Aceştia îşi exercită dreptul lor de vot in persoană sau prin imputerniciţii lor plenipotenţiaţi in proporţiă cu proprietatea lor.

Presidentul adunării generale de comun este primariul cumunei insĕ de câte-ori va fi lipsă poate presida protopretorul acelui cerc sau substitutul seu; in casul amintit in §-ul 5 insĕ este datoriu se presideze.

Adunarea este de a se conchiema de câte-ori află de lipsă presidiul sau antistia comunală (respective sfatul economic amintit in §-ul 11) sau de câte-ori o pofteşte a ḑecea parte a membrilor amĕsurat proporţiei proprietăţii.

Ḑiua adunării are sĕ se publice cu 15 ḑile inainte, asemene şi obiectele puse la ordinea ḑilei spre pertractare; proprietarii ce locuesc in depărtare trebue avisaţi pe cale epistolară şi terminul cu programul adunării sunt a se insinua şi protopretorelui.

§. 9. In contra acelor concluse ale adunării generale a proprietarilor, cari trec preste sfera lor competenţă, sau sunt contrare legilor sau vatĕmă drepturile singuraticilor, se poate da apelaţiune.

Asupra acestor apelaţiuni hotăreşte ca for prim comitetul administrativ, ca for al doilea şi ultim ministrul de agricultură. (Despre apelaţiuni vedi §-ul 117).

§. 10. Hotăririle adunării generale a proprietarilor le execută antistia comunală. Această adunare isprăveşte trebile economiei cu ogor, a păşunei comune şi a ţinerii taurilor şi armăsarilor etc. apoi stătoreşte timpul ogorului, a miriştei, a fênatului şi a păşunatului păşunei; se ingrigeşte de procurarea şi ţinerea taurilor, armăsarilor etc.

Cheltuielile de lipsă pentru isprăvirea acestor lucrări se stătoresc deodată cu cheltuielile comunali, insĕ separisat de celelalte cheltuieli, şi acele cheltuieli au se le plătească aceia, cari ieu parte la economia şi prăsirea de vite comună.

Pentru coperirea speselor ce se recer la prăsirea de vite corpul representativ al comunei are drept a statori anumite taxe de fie-care cap de animal de prăsilă.

Şi in această sferă de activitate corpul representativ controlează antistia şi contra dispoşiţiunilor ei vătĕmătoare se poate apela la forul de gradul intâiu.

In cas de a apela şi mai departe forul de gradul al doilea decide cu valoare definitivă.

(Corpul representativ comunal, pre cum şi antistia comunală se mişcă numai in sfera statorită de către adunarea generală a proprietarilor pentru că sunt numai organele executive ale acelei adunări generale).

(Va urma.)

Cronică.

Presidentul republicei francese. Numai de cât după moartea lui Carnot senatul şi camera s'au intrunit in congres naţional in Versailles lângă Paris şi au ales pe C a s i m i r P e r i e r, un bărbat intreg şi vrednic, cu 451 din 834 voturi date de president al republicei francese.

Imormêntarea lui Carnot a fost unică in feliul ei nu numai in Paris, ci şi in lumea intreagă. Toate ţĕrile şi toţi domnitorii au fost representaţi.

Ispravă de a lui Somogyi din Ciacova. Un bărbat demn de toată cinstea ne scrie mai pe larg despre o nouă ispravă d'a faimosului pretor din Ciacova. El adecă a ştiricit că domnii proprietariu Valeriu P o p şi Romul I o r g o v i c i u preot gr. cat. din Jebeliu au trecut prin Obad la Petroman unde au cercetat pre protopopul unit Alexiu Manciu şi pe invĕţătoriul Popoviciu. Sĕrmanul protopretor, insoţit de notariul din Petroman, iute se luă pe urma acelor domni şi la Petroman luară cu dl protopop şi cu dl invĕţătoriu un staşnic protocol despre agitaţiunile acelor doi călĕtori. Respunsurile primite nu l'au prea incântat pe acel model de şef al unui cerc administrativ, căci s'a re'ntors cu buzele umflate la Obad, se le caute şi acolo urma. De acolo insĕ asemene s'a re'ntors blamat până după urechi. — Noi nu ne mirăm prea tare, căci cu aceste ploi neincetate au crescut multe ciuperci chiar şi pe hotarul Ciacovei . . .

Nouĕ oameni inecaţi. In 20 Iuniu n. a. c. s'a descărcat asupra comunei Almaşumare din comitatul Coşocnei o rumpere de nor, care a inundat comuna intreagă şi a făcut pagube mari; rîul de lângă sat incă a ieşit din alvia sa şi a inecat şi a nimicit partea cea mai mare a culturelor de pe hotar. Potopului au căḑut jertfă nu numai mai multe zidiri şi animale, ci şi nouĕ oameni, cari s'au inecat. Dauna este foarte considerabilă şi ingrigirea oamenilor nespus de mare.

Falsificători de cambii. Tribunalul din Timişoara a osândit pentru falsificare de cambii pe Athanasiu Despi şi Stefan Vasiescu la 8, respective 6 luni temniţă. Condamnaţii nu au apelat. Avênd in vedere lucrul de câmp de vară tribunalul a implinit cererea osênditiţilor şi a amânat terminul inceperei pedepsei pe douĕ luni.

Foc in Siria. Vinerea trecută a fost in Şiria lângă Arad foc mare. Au ars superedificatele lui George Amar. Tocmai sufla vêntul şi focul ar fi putut lua dimensiuni mari, dacă nu săreau oamenii şi pompierii fără intârḑiere intru ajutoriu. Cu toate aceste au ars vite, porci ş. a. Dauna este considerabilă şi focul s'a putut stînge numai dimineaţa la 4 oare.

Esercițiul reservistilor. O parte a reservistilor regimentului nr. 33 din Arad va face deprinderile de arme 12 ḑile, incepênd in 5 August n. şi cea-laltă parte 16 ḑile, incepênd din 24 August n.

FOIŞOARA.

Poesii poporale.

— Culese de I. Pop Reteganul. —

Astăveară la Ispas
Eram tinerel şi gras
Eacă-mĕ la ce-am rĕmas
La trudă şi la nĕcaz!
Din Bârgău.

—

Aşa-i omu 'ntre strĕini
Ca şi pomu intre spini;
Spinu creşte 'n lung şi 'n lat
Pomul remâne uscat.
Din Reteag.

—

Astă veară n'a fost veară
Fără numai foc şi pară,
De m'o fript la inimioară;
De o fi şi la veară aşa
Ce o fi de viaţa mea?
De pe Şomeş.

—

Bagă Doamne luna 'n stele
Se mĕ duc unde mi jele;
Bagă Doane luna 'n nor
Se mĕ duc unde mi dor;
Bagă Doamne luna 'n ceaţă
Se mĕ duc la mândra 'n braţe.
Din Bârgău.

—

Bate-mĕ Doamne cu bâta
Nu mĕ bate cu urîta!
Din Rodna.

—

Ardă-te focul urît
Rea boală eşti pre pămênt
Că nimica nu te doare
Fără te usci pe picioare.
Din Reteag.

—

Cucule, de ce nu cânţi
Până ce-s fragii infrunḑiţi
Şi earbă pe sub moliḑi?
Cucule de ce nu tragi
Până ce-i frunḑă pe fagi
Şi earbă pe sub copaci?
Din Rodna.

—

Colo 'n jos pe şesurele
Resărit-au douĕ stele,
Da acele nu sunt stele
Că sunt douĕ surorele,
Una rîde, una plânge;
Cea ce ride
Mese 'ntinde,
Cea ce plânge
Mese stringe
Şi din gură aşa ḑice:
Atunci sor' ni-om mai vedea
Când a face plopu pere
Şi răchita vişinele,
Când a face plopu nuci
Şi răchita struguri dulci!
Din Rodna.

—

Aşa-s mamă de strĕină,
Apa-i mare, nu mĕ mână;
Aşa-s mamă de sĕracă,
Apa-i mare nu mĕ 'nneacă,
Nu se 'ndur' a mĕ 'nneca
Mĕ vede strĕin' aşa.
Din Uriu.

—

Cine nu ştie dorul ce-i
Lasâte-ar in drum se piei.
Din Rodna.

—

Cine nu-i mâncat de rele
N'are ce cânta de jele,
Se mĕ lase se cânt eu
Că m'o mâncat bugăt de rĕu.
Din Reteag.

—

Cucule, pasĕre mândră
Dute 'n pădure şi cântă,
Pe cine-i avea mânie
Blatĕmă-l strĕin se fie!
Nu trebue mai mare fune
Ca strĕinătatea 'n lume;
Nu trebue mai mare sforă
Ca strĕinătatea 'n ţeară.
Din Rodna.

Listele alegĕtorilor. In timpul din 5 până in 25 Iuliu n. consemnările alegĕtorilor de deputați dietali, valide pre anul 1895, in comitatul Timișului vor fi espuse la vederea publică in casa comitatului, pre cum și la antistiile comunale din comitatul intreg. In acest interval se pot face conform legii electorale apelațiunile necesare pentru ștergerea sau primirea unuia și altuia in acele liste. Se fim dară cu deplină atențiune la acest drept constituțional al cetățenilor.

Demonstrațiune antimaghiară. In foile din Budapesta cetim, că in 25 Iuniu a fost intr'un hotel de frunte din Zagrabia concert. Musicanții au tras și unele piese unguresci. La aceasta s'au ridicat unii tineri universitari croați și au cerut sĕ inceteze cu piesele unguresci și sĕ cânte himnul croat, căci fie-care maghiar este un porc. Numai cu mare putere brachială au putut scoate tinerii din sală.

Inventios. Poetul din Paris Valabrèque prins odată de ploaiă sare intr'o birjă și comandează sĕ-'l ducă a casă. Pe drum observă insĕ că n'are bani. Ce se facă? Ajunși la poartă poetul cere de la cocier o aprinjioară sĕ-'și caute napoleonul de aur ce i-a cădut in birjă. Cocierul cum aude aceasta dă cu biciul intre cai și dispare ca fulgerul și — s'a păcălit amar.

Emigrare din causa miseriei. Intre economii țĕreni din comitatul Ciongrad miseria este mare. Mulți au ajuns la desperațiune și s'au hotărît sĕ iee lumea in cap de cât sĕ mai lupte inzădar cu miseriile de a casă, căci condițiunile arĕndilor de pămĕnt dominial sunt așa de grele in cât nu le pot implini. Bieții oameni emigrează cu sutele deodată din mai multe comune. Astfel din comuna Pusztapéter au emigrat 384 familii, din Kis-Kun-Majșa 270 familii. Ele s'ar aședa și ar lucra ori unde, numai sĕ scape de miseriă. — Apoi cine dice, că mai este undeva fericire ca la noi sub această stăpânire constituțională și liberală?

Necrolog. Luni in 25 Iuniu n. a repausat in Chines proprietariul Petru Augustin in etate de 54 ani. Inmormĕntarea s'a ținut in 26 Iuniu n. cu pompă cuvenită prin preoți și șese invĕțători, și in presența comunei intregi. Repausatul a fost unul dintre cei mai zeloși luptători și jertfitori pentru despărțirea ierarchică de către Sêrbi.

Retragerea monetelor de 20 și de 4 cruceri. Monitoarele guvernelor din Viena și Budapesta publică ordinațiuni uniforme, prin cari ministeriile de finanțe dispun scoaterea din circulațiune a monetelor de argint de 20 cruceri și a acelor de aramă de 4 cr. Ambele categorii au valoarea de solvire in circulațiunea privată numai până in sfêrșitul acestui an 1895. La cassele statului se poate solvi cu ele și se pot schimba acolo până la 31 Decemvre 1895. Cu acest termin incetează și datorința statului de a incassa acele două categorii de monete. La sfêrșitul acestui an dară banii de 20 cr. argint și de 4 cr. aramă vor peri din circulațiune și in locul lor vor fi cu atât mai multe monete nouĕ de câte 20 și 10 bani.

Clocote lumea in Ungaria de sud. Din orașul Măcău vine știrea că socialiștii din Oșorheiu au organisat o ligă permanentă și acum se pregătesc la o adunare mare. Pe gendarmii din Seghedin i-au avisat sĕ fie pregătiți in tot momentul.

Representanța orașului Hódmező-Vásárhely a ținut in 28 Iuniu o ședință estraordinară sub presidiul comitelui suprem Albert Kállay. In această ședință s'a hotărît asupra unor mijloace cu cari cred că vor pute paralisa mișcarea socialiștilor și ajuta miseriei poporului. Aceste mijloace sunt următoarele: 1 Construirea de canaluri udătoarea pe teritoriul intre apele Crișiu-Tisa-Mureș; ear' in oraș instituirea de școale agronomice. 2 Organisarea de fabrici de stat și de colonii industriale. 3 Zidirea unei fabrici de tutun in dimesiuni mari. 4 Introducerea instrucțiunei gratuite și stergerea didactrului. 5 Organisarea unei școale superioare de fete din punct de vedere al educațiunei femeii. 6 Garnisiune militară permanentă parte pentru potențarea circulațiunei, parte pentru infrênarea nisuințelor neindreptățite. 7 Noua organisațiune a poliției orășenești. 8 Remunerarea servitorilor fideli și diligenți. 9 Instituirea de biblioteci poporale la școale. 10 Manipularea in regiă privată a zidirei publice. 11 Țermurirea petrecilor publice. In acest ințeles se va trimite o adresă ministrului de interne.

Portul național premiat. Primim următoriul Avis: O persoană binefăcĕtoare mi-a pus la disposiție un premiu de 40 corone in aur, ce se va da pentru cel mai frumos și mai original costum femeesc național românesc, in care o damă ori damicelă se va presenta la balul, ce se va da in S.-Sebeș, cu ocasiunea ținerei adunărei gen. a „Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român" din acest an. Premiul e destinat esclusiv numai pentru porturi naționale din Transilvania și se va distribui in pausa balului, de comitetul designat. — S.-Sebeș, in 8/20 Iuniu 1894. Zevedeiu Murĕșan.

Jăfuirea sinagogelor jidane. De un timp incoace jăfuirea sinagogelor jidane ia dimensiuni tot mai mari. Astfel sinagoga din Heveș o jăfuiesc sistematic in fie-care an, de regulă mai ales la Pași, și Rosalii, sau la alte asemeni sĕrbători cardinale. Jăfuitorii au golit toată cassa, in care erau vr'o 40 fl. v. a. Se dă cu socoteală, că aceste jăfuiri le comit cerșitorii jidani, cari tocmai la sĕrbători mari se infățoșază in numĕr mai mare și fac sĕ fie inchiși in sinagogă.

Nenorocire la Anina. In ocnele de cărbuni de peatră din Anina (comitatul Caraș-Severin) anume in despărțĕmĕntul Friedrich, s'a intĕmplat mai deunădi o mare nenorocire. Șepte băieși și un copil au lucrat la un loc in acea baiă, unde din motive până acum nedescoperite aerul din baiă a esplodat și a rănit doi băieși de moarte, patru foarte greu și pe doi inși numai ușor. Investigându-se nenorocirea la un rănit au găsit aprinjoare. eară la altul a fost rețaua de drot de pe lampa de siguritale Dawis ruptă. E verosimil dară că din negrigea băieșilor s'a intĕmplat nenorocirea. La doi băieși pelea este smulsă de pre față și cap, eară la ceilalți a plesnit pelea de pe picioare și brațe in urma esplosiunei. Nenorociții sunt acum in căutare la spitalul din Anina.

Mormĕntul Domnului și Golgota cumpĕrate. Mai in anii trecuți s'a constituit in Londra o societate cu scopul de a cumpĕra

Ursul impĕrat.

— Fabulă. —

Au ajuns cum au ajuns și ursul impĕrat, și ca sĕ introducă ceva nou in ocârmuire, plecă cu pelea schimbată, cu clăbăț in cap, și cu botă mare in mână — de gândeai că e un ciobănoc de la oi. Plecă cu un câne mare alb, osos, lung la pĕr, cu colții afară, ca cu un slugă după el. Așa plecă ursul necunoscut de nime — plecă prin țară — pe la supușii sĕi, pe la cei mai sĕrăcuți și chinuiți, cari munceau greu pentru biata pâne cea de toate dilele, ca se le audă jalbele și se le cunoască durerile, căci dicea ursul impĕrat — proptit cu amĕndouĕ labele de 'nainte pe boată cam așa:

„Nu-mi plăcea purtarea leului, fie-ertatului Domn stĕpânitoriu de inaintea mea, căci el ședea pe tron fălos și aștepta se cură toți cei cu vr'o pricină la el.

Apoi câți pot veni? câți nu pot? pe câți nu-i lasă? câți se prăpădesc pe drum? Și așa pere dreptatea și sîmțul pentru ea.

In calea sa pe unde ajungea, ocrotia pe cei slabi și neputincioși și pedepsa pre cei cerbicoși și stricați — cu un cuvênt făcea dreptate și toți binecuvêntau bunătatea pornirei noui, și cei neindreptățiți din toate părțile strigau după el, dorind, ca se vie impĕrăția sa! și pe la ei!

Ursul le asculta cu plăcere rogarea.

Așa au ajuns și la noi in Bănat, unde audise el, că „Dreptatea" nu-i asemenea pentru toți.

Ce vedu cu ochii îi adeveriră cele ce audise.

Nici satele nu le-a mai aflat asemenea, ca din vremea de demult, — nu mai erau sate tot românești; — nici poporul nu mai era de o viță, de un traiu și de un port, ci multă mestăcătură.

Lângă satele românești, ba chiar și prin satele curat românești se aședară la poruncă mai inaltă nește oameni mai negricioși, bărboși, iuți și răpiți.

Ursul in inspecția sa, voi sĕ-i vadă cum lucrează, cum trăesc, cum se poartă cu marvele acesti oameni noi, ce incepuseră se inpistrițeze câmpiele Bănatului.

Când eși dintr'o pădure, dintr'un vêrf de deal privea, peste o țarină frumoasă intinsă până in sat. — Pe țarină zări doi țerani arând, unul de cei noi veniți, negricioș, și altul român din băbăluc. La plugul negriciosului trăgea un bou roșu gras de d'abia se mișca, cu unul alb slab de d'abia-și trăgea picioarele.

La plugul Românașului in holda de peste drum erau injugați doi juncanii micuți și nu baș — dar peptoși și asemenea de tari și de frumoși.

Se miră ursul de acest deschilinit lucru ce vĕdu, și ar fi vrut se știe, de ce nu-s marvele asemenea la unul ca la altul, nici la față, nici la putere.

Se puse jos ursul și privia mai departe, Și eată ce vĕdu! Vĕdu cum umblă unul dintre arători, și cum umblă altul cu boii sĕi.

Românul mâna juncanii sĕi asemenea mai mult cu vorba, hais, cea, ho! I alinta din când in când mai mult ca se-i apere de bândăonii și muște rele, cu un sbici de fuior când pe unul, când pe altul, îi oprea la intorsură, și la odihnă le dădea nutreț bunișor la unul ca la altul și se culca lângă ei — și așa se cunoșteau juncanii Românului cu stĕpânul lor și după vorbă și după purtare și după miros.

Așa s'a pomenit Românul din moș-strămoș, se-și iubească marva cu care muncește și se nutrește, și-i era bine și lui și vitelor sale.

Bărboșcatul venit de eri d'alaltă-eri dădea cu un biciu de curea groasă inoodată, tot in boul alb și slab, ear pe cel roșu și gras îl lăsa se meargă numai a lene in jug.

Nici nu trăgea cel roșu mai nimic, ci toată greutatea era pe cel alb.

Ș'apoi când se lăsa la prânz la odihnă, boului roșu îi așternea lângă rudă paie sub picioare, îi dădea fĕn și urlĕu, ear boului alb legat la roata carului numai tulei sau adunătură

locul, unde a fost mormêntul Mântuitoriului Isus Cristos. Secretarii acestei societăţi publică acuma in ḑiarul „Timeș“ următoriul raport:

Dăm cu bucuriă de știre, că după indelungate negociaţiuni am fost norocoși de am putut cumpĕra mormêntul din grădină, pe care generalul Gordon îl ţine cu toată hotărîrea de mormêntul Domnului. Mormêntul stă intr'o grădină mare, care incă am cumpĕrat'o. Totodată am cumpĕrat bine cunoscutul deal pleș, pe care toţi îl ţin că este dealul Golgota unde s'a intêmplat rĕstignirea. Preţul cumpĕrării este 2000 funţi sau 25.000 fl. v. a. din care sumă jumĕtate am și solvit'o ear' cealaltă jumĕtate o vom plăti-o in rate lunare de 150 funţi. Stăpânirea turcească insĕ poftește sĕ ingrădim locul cumpĕrat cu zid solid, ceea ce va costa alte 700 funţi.

Moartea unui usurariu. In foile străine cetim că pe plugariul bogat Ioan Muroș din Lugești, comitatul Timiș, cunoscut ca cel mai crudel usurariu al ţinutului intreg, l'au ucis intr'un mod infiorătoriu. Până a trăit a adus mai multe familii la sapă de lemn prin usurăria sa fără suflet și fără milă. In 25 Iuniu n. l'au găsit pe acest usurariu spênzurat de o grindă din podul casei sale proprie. El era spênzurat de picioare cu capul la vale și cu grumazul tăiat. Suspect de fapta aceasta este un valah Todor Vălean, a cărui avere usurariul ucis nu de mult a vêndut'o la licitaţiunea publică cu doba. Pe Vălean l'au deţinut și l'au băgat in prinsoare.

Informatorii publicului maghiar. In foaia din Budapesta „Magyarország“ din 1 Iuliu n. cetim următoarea știre groaznic de esactă: Martir valah bine păzit. Pre cum știm cu toţii ministrul nostru de justiţiă a poruncit prin o strașnică ordonanţă, ca osênditii Memorandului sĕ se ţină sub pază poliţiană pentru ca sĕ nu poată fugi nepedepsiţi. Cât respectează respectivii acea scrisoare, se vede din o foaiă valahă din București, care intre știrile personale dă de știre cetitorilor sĕi, că I. Rusu-Șirianu, colaboratorul „Tribunei“, unul dintre cei mai aspru pedepsiţi in procesul Memorandului, scăpând nu de mult din prinsoarea de stat maghiară, a sosit in București unde este obiectul serbătoririlor. — Dacă toate știrile și informaţiunile sunt tot așa de esacte ca și aceasta ce publicul maghiar primește de la gazetele sale, apoi nu ne mirăm de multele fapte groaznice ce se intêmplă pe basa astorfel de informaţiuni neintemeiate și scornituri tendenţioase.

Fabrică de cărămiḑi in T.-Recaș. In 29 Iuniu n. s'a infiinţat in comuna slavă-nemţească Recaș o „Fabrică de cărămiḑi din Temeș-Recaș societate pe acţiuni“. La adunarea generală constituantă a presidiat membrul casei magnaţilor Dr. Iosif Gáll. Societatea s'a intemeiat cu 40.000 coroane capital fundamental in 400 acţiuni a 100 coroane. Aceasta intreprindere va contribui, ḑice perciunata maghiară, din Timișoara, la inavuţirea și prosperarea Recașului. In est an dară s'au infiinţat doue institute nouĕ de bani in Recaș.

Biserica din Maierile Timișorii. Pentru biserica română gr. or. din Maierile Timișorii au mai incurs de la on. Domni: Dr Ioan Anca medic in Purkersdorf lângă Viena 50 fl. Dr Stefan Godian jude cerc. reg. in Bocșa-montană a colectat 50 fl. Petru Cârcimar 30 fl. Dr Traian Puticiu protopresbiter 20 fl. Colecta din Teregova 12 fl. 30 cr. Georgiu Berariu, Elena T. Olariu, Const. Popoviciu câte 10 fl. D. Savici, Alex. Nenadovici, Const. Mêrza, Ioan Bandu câte 5 fl. Mih. Haier, Ios. Ianoș câte 4 fl. S. Iorgovan, Filaret Musta câte 3 fl. Ioan Popu paroch in Ghiroda, Dr Victor Mihályi, Stef. Moldovan, George Ioanovici, N. Coșariu câte 2 fl. M. Ioanescu, An. Petric, Dr Ilie Bobb, Dan. Lungu, Iul. Nicolici, Rom. Zarie câte 1 fl.

O catastrofă in Budapesta. In 2 Iuliu n. a căḑut una din cele mai mari fabrici ale Ungariei, fabrica lui Wolfner, pradă unui foc infricoșat. Intreaga zidire, care consta din șese fabrici speciale a fost total nimicită in puţine oare dimpreună cu toate reservele, materialele și mașinele, de și pompierii și poliţiștii orașului au lucrat cu cea mai estremă incordare pentru a localisa macar focul. Dauna causată trece preste un milion și jumĕtate de floreni. Un astfel de foc n'a fost in Budapesta de mai mulţi ani. Afară de fabrică au mai ars 12 case private. Preste 1600 lucrători au remas in stradă și fără ocupaţiune, fără pâne cu familiile lor. Prin prăbușirea unui zid s'au vătĕmat greu numeroși pompieri și poliţiști. Trei inși au murit in acea ḑi incă. Causa focului nu se știe incă. Fabrica arsă a fost asigurată contra focului.

Comunicaţiunea intre Orșova și Herculan. Din 8 Iuliu incolo comunică in Dumineci și in sĕrbători intre Orșova și Băile Herculane trenuri locale separate ca și in anul trecut, cari anume stau in legătură cu cursuri de năi de vapor separate, cu cari se pot face plăcute escursiuni in strîmtoarea de la Căzan și in alte locuri.

Jertfele beţiei, negrigii și nepriceperii.

Nu glumi cu petroleul. Doi ostași din casarma Carol din Budapesta își petreceau ḑilele trecute cu aceea, că prindeau cloţani, îi udau cu petroleu, le dau foc și apoi îi slobodiau. Cloţanii aprinși au fugit in pivniţele umplute cu fên și cu paie și acolo au scornit un foc infernal. Dacă nu observau de timpuriu și dacă nu venia ajutoriu, s'ar fi putut desvolta cea mai mare primejdiă. Pe cei doi ostași la moment i-au prins și i-au dus in prinsoare.

Petrecere sângeroasă. In comuna Gurba, comitatul Aradului a fost petrecere poporală. Tinerimea juca, când iacă bĕtrânul Pavel Cismaș se tot mestecă in joc, impedecă și conturbă petrecerea. Toate admonierile au fost zădarnice. La aceasta nervosul Moise Bunaș intr'atâta s'a infuriat in cât l'a lovit in cap pe bĕtrânul Cismaș cu o bâtă de fer. Bĕtrânul a căḑut mort la pământ, eară pe Bunaș l'au dus gendarmii in prinsoare.

Grigiţi de punga plină. In têrgul de la Ciaba vr'un pungaș dibace a scos și a furat din punga plugariului M. Kolozsy douĕḑeci de dărabe de bancnote de câte o sută fiorini. Nici gendarmii n'au putut da de urma lotrului rafinat.

Urmările neacurateţei. Un tiner din Mișcolţ a fost conducĕtoriul unei intreprinderi industriale din Kecskemét. In ḑilele trecute

---

de nutreţ ce a rĕmas de la alte marve — acestea i-le arunca inainte.

Ș'apoi hai eară la lucru!

Românul hais, cea, ho! Negriciosul: Poc! Poc!

Ursul vru se vadă acest lucru şod şi mai d'aproape, d'aceea se coborì cu cânele sĕu in vale aproape de arători.

Ará unul, ará altul. După ce or tras vr'o 6 bresde după prânz, d'odată boii ţĕranului negricios căḑură la pămênt.

Cel roşu de prea gras — abia mai gâfăia; ear cel alb de nenutrit şi chinuit a picat de pe picioare.

Românaşul mergea inainte şi-şi căuta vesel de lucru şi el şi juncanii lui.

Vecinul de peste drum, cel cu boii căḑuţi se apropià de holda Românului şi strigà la el:

„Bade Ioane! Vino ajută la mine, se scoale eu la boi mei — la fene! Che căḑut ei, dracu sci de ce! Albu cela — fire-ar luvat dracu pe el — ala nu-i bun!

Ion şi bun de inimă, dar mai mult de mila marvelor, aleargă se ajute vecinului.

Boul alb, cum 'i deschise Ion jugul şi strigà pè el: Scoală dragă! se intinse, ca şi când ş'ar incorda toate puterile şi se ridicà in picioare.

Boul roşu nu ştia nici de vorbă bună, nici de rea, nu voia sĕ se scoale nici de cum.

Se uitară inprejur şi vĕḑĕnd pe urs, care-'l credeau cioban — îi făcură semn se vină se le ajute.

Ursul se apropià de tot lângă ţĕrani.

Ean adă sbiciul teu, ḑise Ion, se-i scot lenea din pele, se-l ard eu româneşte de câte-va ori pe ingâmfatul şi puturosul ăsta, carele a trăit din sudoarea altuia.

Doamne fereşte! Asta nu las se faci! se opusă negriciosul. Doamne fereşte! p'acest bou nu l'am lovit nici când cu sbiciul, că-i din familia mea, e de la vaca de la mama mea, ḑise şi se puse intre Ion şi intre bou.

D'acea l'ai cruţat la lucru şi l'ai indopat la mâncare.

D'apoi pe sĕrmanul acesta, pe boul alb de unde-'l ai? intrebà Ion.

Ala io căpĕtat cinste de la lada ţerei, carea e pentru noi, apoi ala boi e d'ai vostru, ala trebue se lucre până creapă şi pentru boi nostrii.

Hei fĕrtate! Ăsta-i cap! La aşa cap aşa căciulă. N'ai sîmţ de dreptate!

Când nu grigeşti şi nu saturi pre cel ce munceşte şi inbuibi pre cel ce leneveşte.

Asemenea cu una, ca cu alta trebue se umbli cu toată vieţuitoarea carea ţi-e de lipsă şi de folos ţie şi obştei.

De nu-ţi laş năravul, vecine, n'o se sporeşti vite, ḑise Românul, ş'apoi plecà se-şi gate lucrul.

Ursul clătinà din cap, ca şi când ar intări părerea Românului.

Mum! Mum! mum! mormăi ursul mânios şi tropii inapoi la deal... şi hop, hop, cânele după el lătrând spĕrios, incovoiră după deal şi se perdură in pădure.

Ţeranul negricios abia cătră seară s'a pomenit. Boul roşu nu s'a mai putut scula şi aşa nu remase stĕpânului sĕu alta, de cât se-l tae; ear cel alb la câte-va sĕptĕmâni crepà poate, că de incordare prea mare in slăbeţa sa, i-s'a fi rupt ceva din lăuntru.

Aşa bate Dḑeu pre cel ce umblă cu cârma! ḑise ursul intr'o dimineaţă, când deschise poşta adusă de ogar şi aflà dintr'ênsa de incetarea din viaţă a boilor ţĕranului negricios, şi apoi indreptându-sĕ cătră curteni ce-l incunjurau le povesti ce au vĕḑut cu ochii lui şi incheià a sa judecată aşa:

„A imbuibat boul sĕu familiar pe spinarea boului alb căpĕtat in dar, şi resplata acestei preferiri au fost paguba şi sĕrăcia lui.“

Aşa-i trebue mormăi ursul şi de nu-i va veni minte pe viitoriu, după a doauă lovitură cu carea o se-l ard, ştiu că nu se mai scoală.

Sĕ se vestească la lume şi ţară ḑise ursul impĕrat şi se cobori nĕcăjit după tron.

Crlan Bold.

---

tinerul a folosit pentru scopurile sale 40 fl. din banii stăpânului seu. Visitarea cassei se intêmpla totdeuna seara la 6 oare. Pentru ca şeful sĕ nu bage de seamă lipsa acelei sume de bani, tinerul s'a rugat in aceeaşi ḑi la 1 oară d. a. telegrafice de părinţii sĕi ca sĕ-i trimită negreşit acea sumă până la 6 oare seara, căci dacă nu, e rĕu de el. La 6 oare şeful a visitat cassa şi fiind că tinerul n'a putut da seamă de acei bani, l'a dimis mânios din serviţiu. Banii nu i-au sosit pentru că telegrama s'a inmanuat părinţilor numai după 6 oare d. a., adecă cu mult prea târḑiu. Tinerul a călĕtorit a casă unde de ruşine s'a impuşcat cu un revolver.

Felurimi.

O balenă in marea adriatică. Din Fiume se scriu următoarele: Căpitanul unui vapor sosit deună-ḑi in acest port, din Dalmaţia, spune, că in Trappano (Dalmaţia) a fost prinsă o balenă lungă de 4 metri.

Acest peşte uriaş cântăria 500 de chgr. şi aparţinea celei mai primejdioase specie numită „Carck-Charcharador".

Specia aceasta de peşti vine numai foarte rare-ori in apele mării adriatice şi trebue că de astă-dată s'a rătăcit de a venit pe acolo.

O mare panică a cuprins pe locuitorii de prin satele situate de a lungul coastei ungaro-croate din causă că peştele mâncase câţi-va oameni şi copiii cari se scăldau.

Din causa asta s'au pus afişe dese de alungul coastei prin cari oamenii erau opriţi foarte aspru de a se scălda.

O ceată mare de pescari curagioşi s'au hotărît sĕ prindă peştele. Ei s'au inarmat cu puşti, cu cuţite şi cu topoare şi au pornit in largul mării.

Pescarii şi-au legat unele de altele toate plasele şi când au observat balena le-au aruncat in calea ei. Balena venind spre dênşii a fost prinsă in laţe, pescarii au plutit repede spre ţĕrm, trăgĕnd peştele după ei. La ţĕrm balena a inceput sĕ se sbată teribil.

Pescarii au tras asupra ei 20 de gloanţe de puşcă. Din causa sângelui mult pe care-perduse, balena a leşinat. Atunci pescarii i-au sdrobit capul cu topoarele şi au omorît-o.

Uriaşul peşte a fost dus la Triest. Aci li s'au dat pescarilor o recompensă in bani. Balena au vêndut-o pe o sumă mare de bani musĕului maritim.

Trebue sĕ adaogăm că in timpul de când a fost prinsă şi până când a fost omorîtă, balena a rupt toate plasele pescarilor.

Adevĕratul sex tare. Sexului femeesc i-se ḑice de obiceiu sex slab. Slab? Sĕ ne inţelegem. Dl Brandeth Symonds a studiat, intr'o statistică interesantă, longevitatea comparată a bărbatului şi a femeei. Femeea intrece pe bărbat. Viaţa femeei, cu toată aparenta delicateţă a constituţiunei ei, este mai resistenţă şi mai lungă de cât a bărbatului.

După cifrele dlui Symonds incă din primii ani ai vieţei până la 5 ani, mortalitatea femeilor e deja inferioară mortalităţei bărbaţilor. De aci in colo diferinţa merge accentuându-se, până când atinge un prim minim către vêrsta de 12 ani când mortalitatea femeilor nu e de cât de 3,56, iar mortalitatea bărbaţilor de 4,28 la mie.

De la 12 până la 16 ani, vitalitatea femeei suferă o crisă trecătoare şi mortalitatea e de 1,68 pe când la bărbat e numai de 1,18; dar de la 17 până la 20 de ani, moartea incepe din nou sĕ secere de preferinţă pe bărbaţi in proporţie de 2,21 pentru 1,70.

Apoi se produce puţin câte puţin un fel de echilibru până la 46 de ani, vêrstă la care este egalitate completă; de o parte şi de alta mortalitatea atinge cifra de 11,4 la 1000.

La această epocă, sfêrşitul mijlociu al concepţiunei, mortalitatea creşte la femee. Perioada disĕ critică, cuprinsă intre 46 şi 56 de ani, nu-'şi justifică numele.

Creşterea mortalităţei in timpul acestei perioade decenale e mai puţin insemnată de cât se crede şi e gradată, adecă creşte progresiv de la 46 până la 56 de ani. Din contră, mai mulţi la bărbaţi e vêrsta critică in epoca aceasta. Cifra mortalităţei se ridică atunci la 6,32, pe când la femei e numai de 3,47 la 1000.

Dacă e vêrsta critică, la femee e după 56 de ani. Mortalitatea se ridică de la 56 până la 60 de ani. Dincolo de această vêrstă, mortalitatea la femei se menţine cum se cade sub cifra mortalităţei la bărbaţi.

Cel puţin aşa afirmă dl Symonds şi conchide, lăsând la o parte galanteria, că femeea resistă toată viaţa mult mai bine de cât bărbatul la toate causele de boală. Sexul femeesc, deci, e sexul tare!

Dintr'o muşcătură de vespe. La 23 Maiu a. c. s'a dus Paraschiva Georza din Monor (un sat românesc intre Bistriţa şi Regin, in Ardeal) se impră̆ştie nescari brazde de iarbă intr'o grădină; fiind cald şi bine, s'a dus desculţă. Cum impră̆ştia, când era pe sfêrşite, simte că o impunge ceva la picior ca o albină. Dă se vadă ce este? Adecă un vespe galbin îşi infipsese acul in pulpa piciorului. Ea îl aruncă de acolo şi-i scoate şi acul ce remăsese in rană, şi merge repede către casă, care nu era departe, cale de câteva minute. Adecă când ajunge acasă — ardea ca 'n foc in cât fu nevoită se-şi spintece hainele de pe sine ca mai in grabă se capete aer, revenealâ. Din aceea minută cădù la pat. Cine moare? Paraschiva moare! Se umflă toată, pe foale căpĕtă pete multe şi dese şi mari ca un ban de 4 cr. Işi perde rênd pe rênd puterea membrelor, intâiu a picioarelor, apoi a capului, in urmă îi piere toată puterea, chiar şi graiul şi-l piede; vorbeşte in lături, vede şi vorbeşte cu morţii, nu poate inghiţi nici un picur de apă ori lapte; toţi cred că in câteva minute e dusă. Unii susţineau că-i muşcată de şerpe, că ea fu numai singură, şi la ajungerea ei acasă nu putù spune de fierbinţĕli numai că a muşcat'o o muscă, şi după aceea a căḑut la pat şi şi-a pierdut conştiinţa. Ce se ştie incepe bieţii oameni? Plângeau desperaţi! Un copil de lăptat numai de vre-o 3 luni, alţi doi asemenea mici şi neputincioşi, bărbat, soacră, neamuri şi vecini erau plin in casă, strigau in gura mare: „Mamă", „Paraschiva", dar Paraschiva numai din când in când da câte un semn de viaţă. Capul nu şi-l putea ridica, pe grumaḑi nu mergea o picătură de lapte ori apă, ochii-i erau păiangeniţi, graiul ca pierdut. Aşa stătù 24 de oare, fără mâncare şi beutură, fără somn, intr'un leşin şi totuşi treaḑă, ori mai bine treaḑă şi totuşi visând. Frecatu-o-au cu apă, oţet, lapte, datu-i-au, adecă cercat-au se-i dee ceva medicină internă — dar in zădar ori ce trudă, că pe grumaz la vale nu mergea. Şi grumazii o dureau grozav. Aşa ţinù boala cam 30 oare. După aceea o verişoară-i puse un păhar de oţet la nas se miroasă, şi minune! Incet cu incetul prinse a-şi veni in simţiri: prinse a vedea limpede, a auḑi curat, a inghiţi câte o linguriţă de apă, lapte... prinse viaţă. Din minta aceea, incetul cu incetul merge spre bine şi e sperare că copii n'or fi lipsiţi de mamă chiar acum, când au aşa mare trebuinţă de ea.

Vedeţi ce se poate naşte dintr'o impunsătură de vespe? — i.

Economiă.

Convenţiunea noastră comercială cu România. In 14 Iuniu n. a. c. a intrat in viaţă convenţiunea comercială ce monarchia noastră a incheiat cu România. Referitoriu la esecutarea acestei convenţiuni ministrul de agricultură din Budapesta a dat din punct de vedere veterinariu o ordonanţă prin care dispune, intre altele următoarele: Aducerea sau primirea de vite cornute din România este oprită şi mai departe. Pentru aducerea de rîmători şi oi au valoare regulamentele referitoare la aducerea de rîmători şi oi din Sêrbia. Animalele cari se aduc, trebue sĕ aibe pas de vită şi trebue sĕ se documenteze autentic, că animalul se aduce din loc fără boale de vită, că s'a transportat pe cale neinfectată şi că a stat cel puţin 30 ḑile pe acest loc. Afară de aceea mai trebue sĕ se documenteze prin visitare de specialişti starea sănĕtăţii.

Aducerea de conserve hermetice inchise şi primirea lor este permisă. Carne proaspetă şi uscată sau sărată poate fi numai transportată. Aducerea şi primirea lânei spălată in fabrici şi pachetată in saci, maţe uscate sau sărate aşeḑate in lăḑi sau in buţi inchise, săul topit, laptele fert sau covăsit se admit pentru import şi transport fără atestat sanitariu sau de provenienţă. Lâna nespălată sau nespălată in fabrică, insĕ corespundĕtor pachetată, oase uscate, coarne, unghii şi piele deplin uscate, pĕr de vită şi de capră se admit la intrare spre importare şi transportare numai sub condiţiunile statorite in regulament. Paspoartele de vite şi alte scripte din partea României sunt de a se provedé cu traduceri maghiare autentice. Readucerea vitelor duse la graniţa română la păşunat sau la ernat se concede numai după constatarea identităţii. Dacă insĕ in timpul păşunatului erumpe o boală lipicioasă intre acele animale sau intr'o localitate care nu-i mai indepărtată de 20 kilometri de la locul de păşunat, sau dealungul drumului pe care trebue sĕ se intêmple readucerea la staţiunea graniţei, readucerea animalelor se va interḑice, esceptionând casurile de necesitate silnică (lipsă de nutreţ, timp nefavoritoriu), dar' şi atunci se permite numai după dispunerea necesarelor mesuri de apĕrare.

*

Prăsirea de peşti in Ungaria de sud. Mişcările şi resultatele manifestate pân' acuma pe terenul prăsirei de peşti sunt incă tot in stadiul inceperei, de şi ministeriul de agricultură a făcut multe inlesniri pentru ca sĕ facă căutată şi plăcută prăsirea de peşti. Prăsirea de peşti şi astăḑi se cultivă numai din partea unor proprietari singuratici intre imprejurări esceptionale. Pescăria naţională insĕ se poate cultiva in dimensiuni mari numai prin intrebuinţarea naţională şi cu plan fixat a apelor mari publice. Cantitatea şi estensiunea acestor ape este esclusiv potrivită a face la noi din pescăriă un factor economic, care sĕ serviască unei considera-

bile părţi a locuitorilor ţerii spre nespus folos şi ajutoriu mai ales ca articol de nutrire.

La numĕroase indemnări dară ministeriul de agricultură s'a resolvit in fine se studiezo cestiunea şi spre acest scop a esmis pre Ioan Landgraf prim inspectorul de pescăriă. El a şi inspectat in ḑilele aceste la Sarvaş alvia Crişului-mort.

In temeiul informaţiunilor dobândite Landgraf va propune ministeriului, ca Crişul-mort sĕ se folosiască spre scopurile prăsirei de peşti. Asemene a recomandat şi Corţa-moartă, care trece preste hotarele comunei Senteş, Segvar şi Mindsent. Corţa-moartă adecă se poate provedé cu apă viuă fiind că isvoreşte din Criş şi la Mindsent stă in legătură cu Tisa prin un jilip. In timpul cel mai apropiat se vor lucra şi planurile şi proiectele speciale şi se vor presenta ministeriului.

*

Despre desvoltarea şi activitatea muştei de Hessen şi despre modul de apĕrare contra ei. Deputatul Otto Herman s'a exprimat in dieta ţĕrii in chipul următoriu despre modul de apĕrare contra muştelor de Hessen:

In Ungaria musca de Hessen nu-i plagă nouă. Sĕ arată in fie-care an in tocmai ca cosaşii şi gândacii, şi inmulţirea ei atêrnă numai de la o favorabilă temperatură, pentru ca se devină o plagă stricăcioasă. Această muscă nu se poate aşa uşor stirpi pentru că ea este preste mĕsură tare mică. Păţenia insĕ ne invaţă, că numai prin schimbarea tratamentelor economice, putem lucra cu succes la extirparea acestei muşte. In America se face aşa: Indată după seceriş miriştea se ară, pentru ca in acest chip sĕ se omoarĕ musculiţele tinere.

O altă formă de a le extirpa este semĕnatul târḑiu şi intorsul pământului, adecă după plante cereale se urmeze plantele de sapă. Acest din urmă mod in cea mai mare parte a Ungariei nu se poate aplica, pentru că poporaţiunea se ocupă mai ales cu cultivarea grâului. Apĕrarea trebue deci basată pre datele experinţii, cari atêrnă de la referinţele locali: cea-ce spre pildă se poate face cu succes in Bacica, nu va succede in părţile nordice ale ţĕrii, chiar şi numai pentru deosebirile climatice şi ale pământului. Cel mai mare pond trebue se-l punem pre scrutările experimentale, pentru că numai prin aplicarea modului experimental ajungem la scopul dorit.

Pentru scopuri experimentale statul are la disposiţie un atelier pentru analisa insectelor. Acest atelier ar trebui transpus la locul de pericol.

Dar pentru ca aceasta sĕ se intêmple, trebue eliberat acel atelier de sub cătuşele birocratice, adecă: oamenii specialişti se nu dee desluşiri numai de la masa de lucru, ci se mergă la faţa locului, unde cu mai mare inlesnire pot face studii asupra referinţelor speciale de această natură.

Este deci foarte de lipsă, ca cârma ţĕrii se le pună la indemână câteva jughere de pământ, ca astfel studiind cu scrupulositate, se poată da economilor intristaţi rĕspunsuri *liniştitoare.*

*

Zĕrul pentru ingrăşarea porcilor. Poporul nostru cunoaşte de veacuri preţul zĕrului şi a lăpturilor ca mijloace pentru ingrăşarea porcilor. O foaiă francesă ocupându-se de aceste *nutrimente ḑice intre altele* următoarele: Zĕrul, pre cum toţi ştiu, este un product lateral al brânzei, care multă vreme a fost despreţuit; ar fi deci de interes obştesc a cunoaşte adevĕratul lui preţ şi impregiurările intre cari el se face-mai nutritor pentru animale. Incercările au arĕtat că zĕrul acru nu dă resultate aşa de mulţămitoare ca zĕrul dulce. După indrumările aduse de foaia francesă ar fi ca cei ce dispun de zĕr mult, in cât îl pot folosi pentru porci, se facă aşa: Se fac lături amestecând fărină, tăriţe şi turnând zĕrul preste ele. Cu nutremêntul acesta porcii cresc şi se ingraşă bine. Cu deosebire porcii rupţi dela ţiţă nu numai că nu tângesc, dar cresc şi se fac foarte frumoşi dacă le dăm lături subţiri făcute din făină de cucuruz, tăriţe de grâu ori secară şi amestecate cu zĕr. Deci zĕrul nu trebue aruncat ca un ce nefolositor, ci trebue dat porcilor că atunci nu ne merge in pagubă. — i.

Higienă.

Oprirea sângelui d'a curge pe nări. Cu drept cuvênt se ḑice că din când in când e bine se ne curgă câte o leacă de sânge pe nas, numai cât se nu curgă prea mult şi prea adese-ori, că atunci ne slăbeşte. Când curge prea mult sânge, atunci trebue oprit, care se intêmplă aşa, că cel cui-i curge sânge îşi ridică mânile in sus pre când un altul îi ţine nările. Dacă sângele curge numai pe o nară, atunci se ridică braţul din partea opusă. Folosind acest mijloc, rar se va intêmpla se nu inceteze sângele. Dacă insĕ n'ar inceta, bea apă rece, şi pune cârpa cu apă rece la ceafă, têmple şi frunte. — i.

Oprirea sughiţului. Sughiţul se opreşte in următoarele chipuri: Ne ţinem resuflarea, ridicăm capul in sus, ear mânile le ţinem strinse de asupra urechilor. Inghiţim incetinel şi lung timp apă rece; făcênd se strănutăm; ţinênd mai multă vreme mânile in apă caldă; ţinênd in gură apă amestecată cu oţet. — i.

Medicină contra reumei (mătricilor). Lasă se dospească 1 parte safran in 16 părţi spirt de vin de 34 probe. După aceea se ia $^{2}/_{3}$ litri de apă de var proaspĕt gătită şi o amestecă cu părţile mai de sus. Amestecătura aceasta o ţine in sticle bine astupate. Părţile atăcate de mătrici sunt a se infăşura in legături făcute din pânză pe care am intins sĕmênţă de inŭ sdrobită şi fiartă, ear pe legătura aceea mai versăm şi din amestecătură de spirt cu sofran şi apă de var. — i.

Medicină contra degerăturei. Inainte de culcare freacă partea degerată cu oleu de peatră şi preste noapte-ţi va trece. — Veara leagă partea degerată sau inghețată cu pomniţă (căpşune, fragi de câmp) cari sunt bine coapte, şi reinoeşte legătura până vor inceta durerile. — i.

Medicină contra idropicei (boala de apă). Umple un sac cu crengi proaspete de mesteacăn, ear părţile umflate ale bolnavului le bagă in acel sac şi frunzele de mesteacăn vor trage in sine toată apa. Frunzele aceste, uscate cu incetul pe cuptor, le poţi folosi in 3 rênduri. — i.

Contra ranelor din arsură. Ranele din arsură le ungem cu oleu de lemn şi apoi se presară cu sare măcinată fin ca făina. Preste 10 minute durerea va inceta şi locul arsurei nu se va beşica, nici nu se va despoia pielea. — i.

Tragerea de losuri.

Loteria filantropică de stat. La tragerea a 29-a a loteriei filantropice de stat câştigul principal de **60.000 fl.** cu câte douĕ câştiguri auterioare şi posterioare de câte **500 fl.** l'a dobândit numĕrul 130.973; câştigul al doilea cu **30.000 fl.** şi cu câte un câştig auterior şi posterior de câte 250 fl. l'a dobândit numĕrul 175.077; câte **10.000 fl.** au dobândit numerii 175.399 şi 211.567; câte **1.000 fl.** numerii 42.885, 95.437, 98.472, 116 408, 135.478, 206.332, 206.584, 238.190, 277.472, 293.324; câte **500 fl.** numerii 30.924, 48.493, 75.211, 77 388, 90.781, 106.183, 136.562, 142.847, 179.787, 190.837, 203.487, 203.499, 220.613, 249.650, şi 283.004; câte **100 fl.** numerii 4.298, 5.658, 7.676, 14.844, 16.053, 16.747, 18.959, 20.651, 25.000, 35.408, 35.454, 40.339, 45.377, 46.426, 54.109, 57.132, 61.160, 66.039, 67.296, 70.594, 72.782, 75.735, 85.519, 87.410, 92.324, 92.628, 98.538, 102.436, 106.313, 119.808, 121.519, 121.830, 122.832, 123.245, 126.093, 128.221, 128 985, 129.129, 130.030, 133.517, 135.132, 137.014, 140.583, 143.711, 145.847, 146.649, 150.230, 150.902, 151.099, 152.636, 152.923, 158.735, 159.004, 159.088, 160.029, 166.451, 169.043, 169.742, 172.394, 173.806, 175.933, 177.357, 180.920, 185.329, 189.587, 193.768, 194.112, 197.188, 198.566, 209.086, 210.581, 211.564, 211.734, 219.038, 229.137, 230.267, 233.083, 233.720, 237.124, 244.610, 248.359, 254.606, 255.018, 256.586, 257.827, 259.141, 261.538, 262.964, 264.571, 268 781, 272.312, 276.927, 277.500, 279.483, 288.672, 292.306, 294.629, 294.695, 296.710 şi 299.508.

Têrgurile de ţară.

Iuliu.

1. Cic-Sereda, Lăpuşiul-rom., Mediaş, Poiana (Cttul Sibiiului). 3. Glod. 5. Gerghio-Ditro. 6. Baia de Criş, Poiana sărată. 7. Szilágy-Nagy-falu (Nuşfaleu). 8. Sânpetru de câmpie, Tăşnad, Zam (Cttul Hunedoarei). 10. Covasna. 12. Cămăraşul ung., Dicio-Sânmărtin, Cilău, Ida-mare. 13. Armeni, Cic-Cosmaş, Cohalm, Gherla. 14. Alba-Iulia, Huedin, Maroş-Szt.-Pál, Odorheiu (Sajó-Udvarhely), Paraid. 16. Buza, Szentegyházat seau Kápolnáş-Ujfalu. 19. Alţina. 20. Basna, Maroş-Szereda, Olpreţ, Sângeorgiu (Cttul Bistriţa-Năsĕud. Vaidarece. 22. Deva, Nocrich. 23. Batoş. 25. Ocna (Cttul Alba inf)., Preşmer. 26. Cic Szereda, Breţcu. 27. Bran. 29. Reghinul-săsesc, Uioara. 30. Apoldul inf., Păpăuţ.

19. Seghedin. 20. Beiuş. 29. Canija mare. 31. Dobriţin.

Ghicituri.

1) Am o iapă neagră a făta, ear mânzul din ea incă-i a făta. (Pruna.)

2) Am doi boi, unul alb, altul roşu; ei vreu se treacă gardul; roşu remâne, albul trece? (Grâul şi pleava.)

3) Am o cămăruşă, plină de mâncăruşă, pre nicăiri n'are uşă? (Oul.)

4) Pe deasupra satului, şede cuşma fĕrtatului? (Luna.)

5) De aici până la munte, tot paturi aşternute? Holdele.

Posta redacţiunii.

Dlui „amicul adeverului“ in Ciacova: In toată intregitatea sa „Rectificarea“ nu se poate publica pentru că e prea voluminoasă şi prea circumstanţială; ea s'ar potrivi intro foaiă specială pedagogică.

Dlui B. invĕţ. in Ciuchiciu: Şi de aici v'om putea numi mai mulţi măestri români harnici din Timişoara şi din alte locuri; insĕ ar fi bine se ştim suma generală a speselor preliminate.

Dlui M. B. in Sân-Miclăuşul-mare: Străini ar fi destui şi buni şi *voi, insĕ noi nu-ţi sfătuim* de loc; ci-ţi recomandăm d. e. pe *Dl* Martin O g o d e s c u, absolut de scoală technică din Budapesta şi Viena. Ds conduce aḑi maşina de vapor de imblătit in domeniul de la Rudna, eară la toamnă se va stabili in Ciacova.

Dlui S. in Obad: Am primit; triste lucruri; *vom reveni in numerul* proxim.

Têrgul de producte.

In piaţele din ţările esterne comerciul este mai vivace, preţurile se urcă incet.

In piaţa din Bpesta comunicaţiunea şi comerciul e aproape ca in septemâna trecută. Speciele de grâne principale se căutau. Ele variază in preţuri.

Grâu curat s'a adus puţin la têrg, nici era prea căutat. In septemâna aceasta morile au favorisat puţin grâul de provenienţă indigenă, grâul străin nu prea era. Circulaţiunea septemânei se urcă la 100,000 măj metrice.

Ovesul. A fost mai puţin căutat. S'au vêndut vr'o 5 mii de măji metrice şi se plătea, amêsurat cualităţii, cu 5 fl. 60 cr. — 7 fl. 10 cr. per m. m.

Cucuruzul, s'a susţinut in preţ, in fine s'au vêndut cu 4 fl 74 cr.—4 fl 94 cr. Cucuruzul nou in Steinbruch lângă Bpesta se cumperă dacă este uscat cu 4 fl 80—5 fl 05 cruceri.

Grâul este fluctucant. Preţurile variau cu 7 fl 06—7 fl 49 cr.

Sêcara incă sau căutat, cumpĕrătorii erau puţin reservaţi; din afară n'au sosit multe comande. Cu totul a fost o circulaţiune de 5000 măji metrice, iară preţul se stabili in fine cu 5 fl. 05 cr. — 5 fl. 30 cr.

Sêcara de primăvară se da cu 5 fl. 03 cr. — 5 fl, 40 cr. in fine insĕ remase cu 5 fl. 02 cr. — 5 fl. 30 cr.

Orzul de nutreţ şi de fabrici a remas staţionar cel ungar cu 5 fl. 30 cr. — 6 fl. 20 cr. cel din esterne nu era mai scump şi se lua in fine cu — 5 fl. 70 cr. cu vamă cu tot.

Păstăioase. Nu se prea căutau din afară; preţurile erau: Păsula puţin căutată mare albă 5 fl. 50 cr. rotundă 6 fl. 25 cr. sură 5 fl. 25 cr. pistriţă 4 fl. 50 cr. pitică 7 fl. cr. Mazere 8 fl. 25 cr. — 9 fl. 25 ungară despoiată 16 fl. 10 cr. Linte, slab căutată, soiul mai slab 9 fl. mai bun şi despoiat, amêsurat soiului şi mărimei până la 20 fl. Mac sur 28 fl. vênêt 32 fl. Chimin, din ţară nu este, cel ollandez 38 fl. (Toate se pricepe, per 100 kilogramuri).

Sêmênţuri. Sêmênţă de trifoiu 70—72 fl. de luţernă 64—68 fl. măzĕriche 8 fl. 25 cr.— 8 fl. 75 cr. mohor 8 fl. 00 cr. — 8 fl. 50 (tot per 100 Kilogr.), de Iin 11 fl. 00 cr. — 12 fl. 50 cr.

Gogoaşe 10 fl 50— 12 fl 75.

Victualii. Preţurile preste tot scad incă la cei mai mulţi articoli. Gâsce 4—6 fl. Găine 80 cr. — 90 cr. — 1 fl. 20 cr. Coponi 1 fl. 80 cr. şi 2 fl. 60 cr. Ciurcan 3 fl. 50 cr. = 5 fl. — cr. Reţe 1 fl. — cr. — 1 fl. 30 cr. Pui 1 fl. 20 cr. — 1 fl. 50 cr. per păreche en gros.

Oauĕ, 50 până 52 dărabe 1 fl.

Cartofi (crumpiri, baraboi, mere de pământ) au cădut cu 60 cr. la maja metrică: s'au vêndut galbini cu 2 fl. 00 cr. rosa nuoi 1 fl 60 cr. ca covrigii 2 fl 50 de fabrică 1 fl. 00 cr.

Prune sêrbeşti 8 fl. 30— 19 fl 20 cr. bosniace 9 fl. 37 cr. — 22 fl. 30 cr. — Lictar, 12 fl. 94 cr. — 14 fl. 50 cr. — Mierea destilată cu 33 fl. — Ceara, notează 153 fl.

Ceapa in cuantităţi mari a remas cu a 4 fl. 80 — Aiul 37 fl (per 100 Kilogr.)

Lâna. Têrgul a fost bine cercetat, comunicaţiunea mai viuă ca in septêmână trecută. Lână de vară brută 91 fl. vênĕtă mai slabă 89 fl. mai bună 114 fl. defectuoasă 75 fl.

Carnea de viţel. Têrgul bun. Tendenţa tare. Viţei vii 36 cr — 42 cr. tăiaţi 38 cr. — 52 cr. per Kilog. nesocotită darea de consum. — Mieii se ţin 5 fl 48 cr. — 7 fl 40 cr. părechia.

Porcii 44—52 cr. de chilă.

Unsoare de porc 52 fl. 50 cr. Clisă (slanină, lard) 44 fl. — 48 fl 56 cr. amêsurat cualităţii.

Piei brute. In septĕmâna trecută s'au vêndut mai cu seamă piei de oaie, anume 6000 dărabe sêrbeşti cu 97 fl. — 2000 ardeleneşti cu 64 fl. şi 2600 macedonene cu 105 fl. per 100 kilograme.

Bursa de Budapesta din 3 Iuliu 1894.

Datoriă de stat:

Renta de aur ung. 100, 500, 1000	4%	118.60
„ „ „ „ 10.000	4%	—.—
„ „ „ „ pr. 31 Mart.		118.30
„ „ coroane ung.	4%	95.40
„ „ „ „ pr. 20 Mart.	4%	95.10
Obl. căilor fer. orient. 1876	5%	124.—
„ „ „ de stat, 1889, aur.,	4½	127.50
„ „ „ „ „ „ arg.	4½	103.—
Obl. cu premii ung., 100.		153.50
„ „ „ „ 50,		153.50
Obl. de desdaun. regal., am., ung.,	4½%	101.—
„ „ „ „ croate	4½%	102.—
Bonuri rur. ung.	4%	96.—
„ „ croate	4%	99.—
Obl. regul. Tisei (Seghedin)	4%	145.50
„ hipot. croate, 100.,	5%	—.—
Asemnatele cas. de stat, 6 luni, 100,		—.—
Datoria de stat com.. hărtia, Mai-Nov.	4²/₁₀	98.50
„ „ „ „ „ Febr.-Aug.	4²/₁₀%	98.50
„ „ „ „ arg. Jan.-Jul.	4²/₁₀%	98.50
„ „ „ „ „ Apr.-Oct.	4²/₁₀%	98.50
Renta de aur austr.	4%	119.75
Datoria de stat austr. 1854. 250,	4%	150.—
„ „ „ „ 1860, 500	5%	147.—
„ „ „ „ 1860, 100	5%	159.50
„ „ „ „ 1864, 100		198.—
„ „ „ „ 1864, 50		198.—
Obl. oraş. Budapesta 1890	4½%	101.50
Obl. c. fr. bulg.	6%	119.—
„ cu prem. sêrb. 100 fr.	3%	38.—
„ „ „ „ „ „ (stamp. austr.)	3%	39.—
„ soc. p. reg. Temeş-Bega	5%	105.—

Bance.

Banca anglo-austriacă 120	154.—
„ pe acţii Budapestană 100	128.50
„ „ „ a capitalei I emis. 100	94.—
„Hermes" intreprind. de bani 200	—.—
Banca de credit fiumana 80	120.50
„ „ „ gen. ung. 200	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	442.—
„ „ „ pe acţii Budast. 50	54.50
„ „ „ austriacă 160	—.—
„ „ „ „ din 4 Apr.	368.50
„ industrială I ung. 150	215.—
„ „ şi comerc. ung. 100	—.—
„ „ „ „ „ din 31 Mart.	114.—
„ croat-slavon. 100	—.—
„ de credit ung. 200	119.—
„ „ „ „ vechiă 100	—.—
„ „ „ „ II. emis. 31 Mart.	237.50
„ comercială ung. pestană 500	1124.—
„ com. şi industr. bpestană 100	—.—
„ de credit fonciar centrală 500	590.—
„ croată de escompt 200	—.—
„ de escompt şi zarafiă ung. 400 K.	—.—
„ „ „ „ „ 31 Mart.	246.—
„ austro-ungară 600	1034.—
„ „Unio" 200	—.—

Scrisuri fonciare.

„Albina", inst. de econ. 5%	102.50
Banca civ. de credit Arad 5% 40 ani	100.—
„ „ „ „ „ 5%	101.—
„ „ „ „ „ 5½%	101.—
„ de credit ardeleană 5%	100.—
„ „ „ „ 4½% 40 ani	99.—
„ „ „ „ 4½% 50 ani	98.50
„ credit fonc. din Sibiiu 5%	102.50
„ „ „ „ „ 5½%	—.—
„ „ „ „ „ 6%	—.—
„ „ „ „ „ 4½%	100.50
„ gen. din Sibiiu 110 5% 31.3 ani	—.—
„ „ „ 106 5% 40 ani	—.—
„ „ „ „ III. emis. 5%	102.50
„ „ „ „ IV. emis. 4½%	100.50
„ I. de credit din Timişoara 5%	102.—
„ I. „ „ „ „ 4½%	99.50
Imprumut. bancii ung. hipotec. 4%	128.—

Sorţuri private.

Imprumutul oraş. Viena din 1874, 100	178.50
Sorţuri din Buda 40	63.—
„ „ „ st. austr.	65.—
Sorţuri reun. „Io-sziv" 2	3.30
„ „ „ austr.	3.60
„ crucea roşie 5	12.50
„ „ „ austr.	13.50
Obligaţiunile basilicei 5	—.—
„ „ bpestan	10.75
„ „ austr.	11.—
„ crucea roşie italien. 25 lire	12.50
„ „ „ „ austr.	13.50
Instit. de cred. austr. 100	200.—
Crucea roşie austr. 10	19.50
Sorţi Pálffy 40	58.50

Monede.

Galbenul ces. şi reg. tesc.	5.90
„ „ „ „ verig.	5.94
„ austr.-ung. de 8 fl.	9.96
„ de 20 franci	9.92
20 marce	12.28
Lira de aur turcească	—.—
Argintul austr. şi ung.	11.29
100 marce germ. in papir	61.37
„ „ „ de bancă pr. 31 Maiu	61.37

Bursa din Bucuresci pe diua de 2 Iuliu 1894.

EFECTE	Dobêndă	SCADENTA CUPOANELOR	OFERITE cu bani gata
IMPRUMUTURI DE STAT ROMANE			
Rentă perpetuă	5%	Apr.—Oct,	100¾
„ amortibilă	5%	Apr.—Oct.	97½
„ „ din 1892	5%	Ianuarie Iulie	98
„ „ „ 1893	5%	Ianuarie Iulie	98½
„ „ 32½ mil.	4%	Ianuarie Iulie	84½
„ „ 50 mil.	4%	Ianuarie Iulie	83¾
„ „ 274 mil.	4%	Ianuarie Iulie	85½
„ „ 45 mil,	4%	Iunuarie Iulie	86¾
Obl. căilor fer. rom. (conv. Schuldverschreibung)	5%	Ianuarie Iulie	—
Obl. de Stat (conv. rur)	6%	MaiuNoembre	100¾
„ casei pens. a 300 leĭ	10	MaiuNoembre	277
IPMRUMUTURI DE ORASE			
Obl. ale com. Bucuresci 1883	5%	Ianuarie Iulie	86½
„ „ „ „ 1884	5%	MaiuNoembre	—
„ „ „ „ 1888	5%	Iun.—Dec.	—
„ „ „ „ 1890	5%	MaiuNoembre	87¼
IMPRUMUTURI DE SOCIETATI			
Scris. func. rur.	5%	Iulie Ianuarie	92
„ „ urb. Bucuresci	7%	Iulie Ianuarie	102
„ „ „ „	6%	Iulie Ianuarie	100
„ „ „ „	5%	Iulie Ianuarie	87
„ „ „ Iaşi	5%	Iulie Ianuarie	79½
Obl. soc. de basalt	6%	Iulie Ianuarie	95

ACTIUNI	Ultim divid.	Valoarea Nomiuala	
Banca naţ. a Rom.	86	500	—
Soc. de asig. Dacia-Rom.	35	200	—
„ „ „ Naţionala	36	200	—
„ „ „ Patria	—	100	—
„ rom. de construcţiuni	15	200	—
„ de basalt	30	250	—
„pentru fabr. hârtiei	—	100	—

MONETE	OFERITE cu bani gata	SCHIMB	CURSUL
Napoleonul	—	Londra . . cek	25.41
Galbenul austriac	—	„ . 3 lnni	25.27
Coroana germană (marca)	—	Paris . . cek	101
Lira sterlină	—	„ . 3 luni	100. 25
Lira otomană	—	Francia . cek	—
Imperialul rusesc	—	„ . 3 luni	—
Florinul austriac de hărtie	—	Viena . . cek	203¼
Rubla de hărtie	—	„ . 3 luni	201¼
Aur contra argint (agiul)	0%	„nap. (scurt)	—

CEREALE	Greutatea in libre	OFERITE hectolitrul	SCHIMB	CURSUL
			Berlin . . cek	124.35
			„ . 3 luni	123.70
			Germania . cek	—
			„ 3 luni	—
			Amsterdam3 luni	—
			Petersburg 3 luni	—
Grâu	60	8	Belgia . 3 luni	99.90
Porumb	60	5·75	„ . (scurt)	—
Secară	—	—	Elveţia . 3 luni	—
Ovĕs	—	—	Italia . . 3 luni	—
Orz	—	—		
Rapiţă	—	—		
Fasole	—	—		

Preţurile bucatelor din piaţa Timişoarei.

De la 4 Iuliu 1894.

După notările societăţii „Lloyd“ din Timişoara.

Grâu, greutatea cualit. 76 chilog.	per 100 chilog.		6.35—6.45
„ „ „ 77 „	„ 100 „		6.45—6.50
Sĕcară „ „ „ „	„ 100 „		4.60—4.70
Orz „ „ „ „	„ 100 „		5.70—6.80
Ovĕs, venturat	per 100 chilogr.	. . . . . .	6.——6.10
Cucuruz, nou	„ 100 „	. . . . . .	4.35—4.45
Rapiţă,	„ 100 „	. . . . . .	8.40—8.50

Tariful zonelor

pentru căile ferate de stat reg. ung.

Valid din 1 August 1891

ntre Timişoara si urmatórele staţiuni.

Preţurile comunicaţiunii-vecine:

Pentru trenurile Personal = Omnibus sĕu mestecate

Zona	I clasa	II clasa	III clasa
1	—.30 cr.	—.15 cr.	—.10 cr.
2	—.40 cr.	—.22 cr.	—.15 cr.

Staţiunile comunicaţiunii-vecine

	Zona		Zona
Beregseu	2	Szakálháza	1
Merczyfalva	2	Siag	1
Recasiu	2	Sant-András	1
Remetea	1	Jebel	2

Tariful de zone general

	Trenuri pers. omnib. sĕu mest.			Trenuri accelerate		
Zona	I clasa	II clasa	III clasa	I clasa	II clasa	III clasa
1	50	40	25	60	50	30
2	1.00	80	50	1.20	1.00	60
3	1.50	1.20	75	1.80	1.50	90
4	2.00	1.60	1.00	2.40	2.00	1.20
5	2.50	2.00	1.25	3.00	2.50	1.50
6	3.00	2.40	1.50	3.60	3.00	1.80
7	3.50	2.80	1.75	4.20	3.50	2.10
8	4.00	3.20	2.00	4.80	4.00	2.40
9	4.50	3.60	2.25	5.40	4.50	2.70
10	5.00	4.00	2.50	6.00	5.00	3.00
11	5.50	4.40	2.75	6.60	5.20	3.30
12	6.00	4.80	3.00	7.20	6.00	3.60
13	7.00	5.30	3.50	8.40	6.50	4.20
14	8 00	5.80	4.00	9.60	7.00	4.80

Consemnarea statiunilor

si a numerilor zonelor de cari se ţin acele staţiuni in comunicaţiunea cu Timişióra:

	Zona		Zona		Zona
Abony	13	Kis-Kőrős	13	Puszta-Tenyő	12
Alcsi	13	K. K. Dorozsma	8	Radna-Lippa	6
Algyő	8	Kistelek	9	Rakasdia	8
Anina	11	Kis-Szálás	12	Rácz-Szt-Péter	8
Arad	4	Kigyos	6	Remetea	1
Baja	13	Konop	7	Rekás	1
Bajmok	12	Cornea	9	Rom.-Bocşan	5
Bács Almás	12	Cőrpa	7	Rőszke	8
Baziasiu	8	Kőtegyán	10	Sarkad	10
Beregseu	1	Krassova	10	Siag	1
Berzava	8	Kruşovacz	10	Sámson	10
Bichisiu	9	Curticiu	5	Sárafalva	7
Békesföldvár	8	K. Kun-Szálás	12	Soborsin	9
Bel.-Chiseteu	3	Kutvőlgy	10	Szabadka	10
Birda	3	Lesz	12	Sofronya	4
Bikity-Borsod	12	Lizzava	10	Szajol	13
Branyitzka	12	Lőkősháza	6	Szakálháza	1
Ciaba	8	Logosiu	3	Salonta	11
Csantavér	11	Maidan	9	Szarvas	12
Cs. Keresztur	13	Maros-Ilia	12	Szatymaz	8
Cséffa	12	Mehadia	11	Szeged	7
Csikeria	11	Merczyfalva	1	Szent-Audrás	1
Ciongrad	12	Mezőberény	9	Szent-Hubert	3
Csorvás	9	Mező-Keresztes	13	Szolnok	13
Detta	2	Mező-Tur	11	Szőregh	7
Deva	13	Militics	13	Stam. Moravicza	3
Fegyvernek	13	Mokrin	11	Tavankut	11
Biseric'a-alba	7	Moritzföld-Soşdia	4	T.-Szlatina	8
Félegyháza	11	Nagy-Kikinda	4	Teregova	9
F.-Vásárhely	31	Nagy-Kőrős	13	Topolya	19
Gataia	3	Nagy-Szt-Miklos	7	Topletz	12
Gavoşdia	5	Nagy-Várad	13	Topolovetz	2
Gerendás	8	Német-Bocsán	5	Totvárad	6
Gertenyes	4	Német-Ság	2	T.-Szt.-Miklos	11
Gurasada	12	Nyársapót	13	Uj-Arad	2
Glogovatiu	4	Oravitia	9	Vadkert-Tuzlar	13
Gyertyámos	1	Orczyfalva	1	Valkány	7
Gyoma	10	Orosháza	10	Valizzora	5
Gyorok	5	Oroszlámos	6	Varjas	1
Gyula	9	Orsiova	12	Váradpüspöki	4
Halas	12	O.-Bessenyő	6	Várad Velentie	13
H. Feketehegy	13	Örményes	8	Verbász-Kula	13
Baile Erculane	11	Osi	12	Verciorova	13
Horgos	9	Palics	10	Versecz	12
H.-M.-Vásárhely	9	Paulis	6	Vinga	3
Jablonicza	10	Perjámos	8	Vojtek	9
Iassenova	6	Piski	13	Zsaguzsen	5
Iám	7	Podporány	5	Zám	12
Caransebes	6	Porta Orientalis	9	Zombor	12
Cavaran Sacul	5	Puszta Bánréve	12	Zsebely	3
Kecskemét	12	Puszta-Páka	12	Zsidovin	5
Kelebia	11	Puszta-Peteri	10	Zsombolya	0
Kétegyháza	6	Puszta-Poo	12		

Toate celelalte staţiuni se ţin de zon'a 14.

Bursa de bucate din Budapesta.

De la 4 Iuliu 1894.

Grâu de primavară	fl. 7.37	—
„ „ toamnă	fl. 7.06	—
Ovĕs de toamnă	fl. 5.99	—
„ de primavară	fl. 5.49	—
Cucuruz per Mai—Iuni	fl. 5.07	—
„ „ Iul.—Aug.	fl. 4.89	—
Rapiţă	fl. 9.90	—

Invitare la prenumeraţiune.

„Foaia de Dumineca“ a diarului „Dreptatea“, apare odată pe sĕptĕmână in estensiune de cel puţin 8 pagine cu ilustrăţiuni, este intocmită pentru trebuinţele ţĕranului român şi costă

pe un an fl. 2
pe ½ an fl. 1

(„Dreptatea“ care apare in fiecare di de lucru costă 1 fl. pe lună, 12 fl. pe an. Cine abonează „Dreptatea“ capetă şi „Foaia de Dumineca“ gratuit).

Abonamentele se fac mai cu inlesnire prin mandate postale. Domnii abonenţi sunt rugaţi a insema pe cuponul mandatului foaia şi timpul pentru care trimit abonamentul, precum şi adresele lor corect şi legibil.

Adresăm inteligenţei noastre rugarea, se binevoiască a recomânda poporului de la ţară abonarea acestui organ menit a contribuí la educăţiunea politică, culturălă şi economică a poporului român.

Abonamentele se trimit la adresa Administraţiunei diarului „Dreptatea“ in Timişoara. (Temesvár, Stadthausgasse Nr. 4.)

Administraţiunea.

Manuale
pentru invĕţători.

Sfaturi, cum să se conduca o scoală din punctul de vedere al educaţiunei de I. I. Gabrielescu. —-25.

Pestalozzi viaţa, metoda şi activitatea lui de E. D. Balteanu. 1.—.

Pedagogia, lucrată pe basele psichologice şi etice ale realismului Herbatian de I. Popescu. Edit. II. edată cu conlucrarea lui St. Velovan. broş. 2.—.

Curs teoretic şi practic de Pedagogie şi Metodologie de Dimitr. Constantinescu. 3.—.

Istoria Pedagogiei de Dr. P. Pipo-. 2.—.

Metodica şcoalei poporală de Dr. P. Pipoş. Partea gen. —.60. Partea specială. 1.—.

Educaţiunea şi instructiunea generale de Munteanu-Solomonu 1.—.

Indreptar teor. şi practic penlru invĕţĕmêntul intuitiv de V. Gr. Borgovan. 2.—.

Scriptolegia sau modul de a invĕţa cetitul scriind de B. Petri. —.80.

Computul in scoala poporală de I. Popescu. Manual pentru invĕţĕtori. 1.20.

Indreptar teor. şi practic pentru Aritmetica din scoala popor. de V. Gr. Borgovan. 1.80.

Carte conducătoare la propunerea calculării in scoala poporală pentru preparandi şi invĕţĕtori de G. Trifu. —.80.

Sistemul Metric. Manual pentru invĕtĕtor de G. Trifu. —.80

Confecţionarea Pălăriilor de paie (Lucrul manual) de P. Mohor. —.25.

Instrucţiunea Gimnasticei in şcoale, cu 57 figuri in text de D. Ionescu. 1.50.

Curs de stupărit de A. Deganu —.50.

Manual de stupărit de J. Costin. —.64.

Maşina de comput cu globuleţe roşie şi negre pe sirmă 1.60.

Caiete de scris pentru şcolari (după tarifa separată.)

Blanchete pentru scrieri de esamen in 3 soiuri, cu liniaturi largi, cu liniaturi mai dese şi cu linii singur. à 60 cr. pentru sută.

Mapele de părete. (Iertate de inaltul Ministeriu pentru şcoală.) Kogutovicz M., A magyar korona-országainak iskolai fali térképe (Mapa Ungariei) tras pe pânză. 5.75.

Dolezal-Berghaus-Gönczy, Osztrák-magyar monarchia fali abrósza (Mapa Austro-Ungariei) tras pe pânză. 7.68.

Kogutowicz M., Europa iskolai fali térképe (Mapa Europei) tras pe pânză. 6.—.

Librăria lui W. KRAFFT in Sibiiu.

S'a tipărit in „Institutul tipografic, societate pe acţiuni“ in Timişoara.